

Granskningsutlåtande Detaljplan för kvarteret Tippen m.m. i stadsdelarna Högdalen och Fagersjö i Stockholm Dp 2015-19270

Innehåll

Bakgrund	3
Förslagets syfte och huvuddrag.....	3
Granskning.....	4
Synpunkter inkomna under granskning	4
Remissinstanser	4
Trafikkontoret	8
Stadsbyggnadskontorets ställningstagande	8
Besvärberättigade, sakägare och boende enligt fastighetsförteckningen	14
Övriga.....	22
Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts	23
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	24

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra en fortsatt utveckling och utbyggnad av de avfalls- och återvinningsverksamheter som finns inom planområdet. Planen medger i huvudsak uppförande av en ny sorteringsanläggning (HSMA) för matavfall samt utbyggnad av Högdalenverket med en ny panna och en ackumulatortank. I planförslaget ingår även en utökning av en fastighet för återvinning. Ett område säkras som parkmark. Även en befintlig gasanläggning ingår i planförslaget. Den nya sorteringsanläggningen och utbyggnad av Högdalenverket är nödvändiga delar för att nå Stockholms klimatmål 2040.

Planförslaget har varit utställt för granskning under perioden 2021-01-13 – 2021-02-16. Under granskningen har 21 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak. Frågor som särskilt hanterats efter

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

granskning är dagvatten, olycksrisk, hanteringen av de geotekniska förutsättningarna samt påverkan på omgivande natur- och kulturvärden. De flesta sakägare, boende och övriga som framfört synpunkter önskar att sorteringsanläggningen ska uppföras någon annanstans eftersom det finns oro för ökad trafik, lukt och skadedjur. Flera menar också att de nya anläggningarna kommer att orsaka buller samt att omgivande natur- och rekreationsvärden påverkas negativt.

Kontoret bedömer att endast förtydliganden och mindre justeringar behöver göras i planhandlingarna och att planen därefter kan antas.

Inkomna synpunkter föranleder följande förändringar och förtydliganden av planförslaget:

- På plankartan har en bestämmelse om parkeringsförbud på mark inom användningsområdet J1 införts.
- Plankartan har justerats så att markreservatet för luftledning (l) samt markledning (u) för Ellevios ledningar inom fastigheten Tippen 1 tagits bort.
- På plankartan har en bestämmelse som reglerar att åtgärder måste vidas inom utpekade riskområden för ras och skred införts.
- På plankartan har mindre justeringar gjorts i bestämmelserna om avstånd och utförande för uppförande av byggnad utanför gasanläggningens fastighet och väg för transporter av flytande gas.
- På plankartan har även mindre justeringar gjorts i bestämmelser för dagvatten så att åtgärderna gäller inom användnings- eller egenskapsområde.
- Planbeskrivningen har förtydligats i enlighet med Lantmäterimyndighetens önskemål.
- Planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen har justerats så att det framgår att den hydrauliska belastningen på Gökdalen inte ändras.
- Planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen har justerats så att det framgår vilken mängd av angivna föroreningar (PFOS, PCB, PBDE, antracen och kvicksilverföreningar) som transporteras från planområdet mot berörda recipienter. Det finns även en bedömning av hur stor påverkan som planområdets dagvatten orsakar på dessa.
- Planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats så att det framgår hur mycket fördröjning som sammanlagt krävs för att rena dagvattnet tillräckligt mycket i förhållande till de olika recipienternas miljökvalitetsnormer.

- Planbeskrivningen har kompletterats så det framgår att åtgärder mot ras och skred ska genomföras inom riskområdena, åtgärderna ska föregås av en detaljprojektering.
- Planbeskrivningen har kompletterats med information om att alla konstruktioner eller skyddsåtgärder mot ras och skred ska anläggas med hänsyn till den erosion som skyfall kan orsaka.
- Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning av den alternativa insatsvägen söderifrån.
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett perspektiv och en sektion som visar större byggnaders påverkan på stadslandskapet. Även en text om påverkan på det omgivande kulturlandskapet har förts in i planbeskrivningen.

Därutöver har mindre redaktionella ändringar gjorts i planbeskrivningen och på plankartan.

Kontoret föreslår att förslaget till detaljplan antas.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Planen syftar till att möjliggöra en fortsatt utveckling och utbyggnad av de avfalls- och återvinningsverksamheter som finns inom planområdet. Planen medger uppförande av en ny sorteringsanläggning (HSMA) för matavfall, anläggningen kommer att vara sammankopplad med Högdalenverket så att utsorterat matavfall kan gå till förbränning.. Planen möjliggör också att Högdalenverket kan byggas ut med en ny panna och en ackumulatortank. I planförslaget ingår även en utökning av en fastighet för återvinning. I planområdet ingår även en befintlig gasanläggning samt en befintlig återvinningscentral. Ett område säkras som parkmark. Den nya sorteringsanläggningen samt utbyggnad av Högdalenverket är nödvändiga för att nå Stockholms klimatmål 2040.

Planförslaget är uppdelad i två plankartor. Plankarta 1, innehåller planbestämmelser ovan mark samt höjdsättning av planområdesgränsen inom ett skrafferat område ovanför anslutningsspår i tunnel under planområdet. Plankarta 2, innehåller inom skrafferat område djupbegränsningsbestämmelser för att säkerställa lägsta nivå för ingrepp i undergrunden ovan skyddszon för den underliggande tunneln.

Planförslaget avviker delvis från översiktsplanen då mark som i översiktsplanen redovisas som natur ianspråkats för återvinningsverksamhet på kvartersmark. Ett område som i översiktsplanen redovisas som område där komplettering kan prövas inom ramen för befintlig markanvändning övergår till användningsbestämmelsen NATUR.

Granskning

Aktuellt planförslag har varit utställt för granskning under perioden 2021-01-13 – 2021-02-16. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt andra intressenter som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Övriga informerades 2021-01-13 genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.

Granskningstiden var ursprungligen satt till 2021-02-09, men förlängdes till 2021-02-16. Information om förlängningen skickades enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt andra intressenter som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Övriga informerades 2021-02-03 genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.

Planförslaget visades i Tekniska nämndhuset, i FYRKANTEN samt på stadsbyggnadskontorets hemsida,

www.stockholm.se/detaljplaner.

Synpunkter inkomna under granskning

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten.

Remissinstanser

Länsstyrelsen (synpunkter i sin helhet)

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen bedömer att föreslagen utformning av planen riskerar att medföra att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs samt att bebyggelsen riskerar att bli olämplig med hänsyn till människors säkerhet med avseende på risken för olyckor. Om dessa problem kvarstår vid ett antagande kan Länsstyrelsen komma att ta upp planen för prövning enligt 11 kap. 10 § PBL.

Planen kan då komma att upphävas enligt 11 kap. 11 § PBL.

I yttrandet framför Länsstyrelsen även rådgivande synpunkter gällande dagvatten och geoteknik, då det kan ha betydelse för

planens genomförbarhet samt till människors säkerhet och risken för olyckor.

Tillsyn enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har i granskningsskedet följande återstående synpunkter av betydelse för Länsstyrelsens överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL.

Tillsyn enligt 11 kap. 10 § PBL

Miljö kvalitetsnormer för vatten (MKN)

I området pågår flera projekt som innebär att vattentillrinning till våtmarken i Gökaldalen ändras. Kommunen behöver visa att planförslaget i sig och i relation till övriga projekt inte medför att den hydrauliska belastningen i våtmarken ändras.

Inför antagande av planen behöver kommunen också visa att miljö kvalitetsnormerna kan följas för berörda vattenförekomster. Kommunen behöver då utreda vilken mängd av angivna föroreningar (PFOS, PCB, PBDE, antracen och kvicksilverföreningar) som transporteras till berörda vattenförekomster samt göra en bedömning av hur stor påverkan som planområdet dagvatten orsakar på dessa. Länsstyrelsen anser att bästa möjliga reningsteknik krävs för ovan nämnda förorenade ämnen. Krossdiken och krossmagasin är inte tillräckliga för dessa ämnen, vilket framgår av dagvattenutredningen (Sweco 2020-01-10). Planbeskrivningen behöver uppdateras avseende detta och de åtgärder som behövs för att säkerställa att miljö kvalitetsnormer för vatten kan följas ska om möjligt regleras i plankartan.

Rådgivande synpunkter

Dagvatten

Det bör framgå i planbeskrivningen vilken fördröjning som krävs för att den minsta åtgärdsnivån på 20 millimeter kan klaras och hur detta uppnås i planen. Enligt Länsstyrelsens beräkningar bör det vara minst 2640 kubikmeter dagvatten (200 kbm/ha). Länsstyrelsen delar bedömningen i dagvattenutredningen (Sweco 2020-01-10) att detta med fördel kan beskrivas uppdelat över de olika markägarens andelar så att eventuell tillsyn kan genomföras och beslut om bygglov underlättas.

Geotekniska risker

Planområdet innehåller områden med förhöjda risker för ras eller skred (reglerade av utförandebestämmelse b6). Krav på åtgärder inträder om någon förändring sker i områdena (nybyggnad, ändrad markanvändning, ändring i markytan). Kommunen bör förtydliga hur dessa områden ska hanteras om ingen förändring

sker i markanvändningen inför planens antagande. Kommunen behöver vidare förtydliga i planbeskrivningen, som stöd till tolkning av planbestämmelsen, att arbetet med konstruktioner eller förstärkningsåtgärder mot ras eller skred, behöver beakta den översvämningsproblematik som finns i området, vilket tas upp i slutsatserna i PM Geoteknik (Ramböll, 2020-11-11). I planbeskrivningen har kommunen nu endast tagit upp att den planerade tryckbanken vid Suez nya verksamhetsområde behöver konstrueras för att motstå erosion som skyfall kan orsaka.

Hälsa och säkerhet - Risker med farligt gods och farlig verksamhet

Plankartan innehåller planbestämmelser som reglerar brandskyddsåtgärder för fasader (brandteknisk klass EI60) och fönster (brandteknisk klass EW60) för bebyggelse inom 50 meter från gasanläggningens säkerhetszon. Detta stämmer överens med förslag till åtgärder på sidan 45-46 i underlagsrapporten "Riskutredning avseende allvarliga olyckor" (Sweco Environment AB 2020-10-09). Dock anges det på sidan 41 i riskutredningen, att inom 100 meter från gasanläggningen bör fasader på byggnader där människor vistas, vara utformade i brandteknisk klass EI60 och fönster i klass EW60, utifrån de höga risknivåer som gasanläggningens verksamhet medför. Riskutredningen presenterar enligt Länsstyrelsens tolkning, olika uppgifter om inom vilket avstånd det behöver ställas krav på särskilt brandtåliga fasader. Eftersom utformningen av fasaderna är av stor betydelse för människors säkerhet får det inte råda någon osäkerhet inom vilka avstånd från gasanläggningen som det ska ställas särskilda krav på fasaders brandtålighet. Kommunen behöver därför se över varför det finns olika uppgifter om krav på brandskydd i riskutredningen och utifrån detta förtydliga vilket avstånd som gäller i planhandlingarna. Vid behov behöver då även plankartan justeras så den stämmer överens med riskutredningens slutsatser och för att genomförandet av planförslaget inte ska medföra att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till människors säkerhet eller till risken för olyckor.

Statens geotekniska institut (SGI)

SGI menar att utförandebestämmelse b6 och bestämmelsen *tryckbank* på plankartan istället borde vara skyddsbestämmelser och kombineras med villkor för lov eller startbesked. Institutet ifrågasätter även den juridiska rimligheten i att åtgärder och ansvarsfördelning för att motverka ras och skred utanför planområdet regleras i avtal mellan staden och verksamhetsutövarna.

Trafikverket Region Stockholm

Trafikverket har ingen erinran mot planförslaget eftersom genomförandet inte innebär någon risk för den intilliggande järnvägsanläggningen.

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

SSBF framför att planbeskrivningen är väl genomarbetad och transparent. Risker i planområdet, deras påverkan och konsekvenser är väl beskrivna och argumenten till de olika åtgärderna presenteras på ett tydligt sätt.

I övrigt önskar SSBF att det i ett område mellan sorteringsanläggningen och gasanläggningen på plankartan införs en planbestämmelse om att parkering inte är tillåten. Parkerade bilar kan medföra extra brandbelastning och utgöra en möjlig tändkälla. SSBF framför också att området inte heller bör inbjudas till stadigvarande vistelse.

Planbeskrivningen bör kompletteras med att den alternativa insatsvägen söderifrån behöver finnas kvar för att underlätta insatsmöjlighet.

Lantmäterimyndigheten

Lantmäterimyndigheten framför frågor som berör eventuellt behov av planstöd i form av u-områden för vissa luft- och markförlagda ledningar. Vidare påtalar de oklarheter i till vilken fastighetsindelning som ett antal planbestämmelser är kopplade. Bestämmelserna berör största byggnadsarea i procent av fastighetsarea (e00) och tillgänglig mark för teknisk anläggning för dagvatten (e1 – e4) samt åtgärder som riskerar att förhindra dagvattenlösning (b7). Myndigheten menar att frågan är särskilt viktig att beakta vid förändring av fastigheternas storlek. På plankarta 2 önskas förtydligande bildtext

Vidare önskas ett förtydligande gällande upplåtelseform och fastighetsbildning för Gasnätet Stockholm AB:s (GSAB) blivande fastighet, som avstyckas från Tippen 4. Myndigheten lämnar också information om förutsättningar för de båda gemensamhetsanläggningar som ingår i planområdet.

Lantmäterimyndigheten vill att staden klargör om markåtkomst för förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) på Stockholm Vatten och Avfalls fastighet Tippen 3 regleras via avtal. Till sist upplyser myndigheten om att ny slänt och tryckbank inom allmän platsmark inte kan regleras med officialservitut eftersom det rör allmän

platsmark. Om rättigheter krävs får dessa upprättas genom avtalsservitut.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden tillstyrker förslaget och framför att granskningsförslaget är en gedigen samt genomarbetad produkt.

Trafikkontoret

Trafikkontoret ser positivt på att prognosen för trafiken till och från området tagits fram. Trafikkontoret ser negativt på att natur som är tänkt som ett framtida större sammanhängande rekreations- och spridningsområde tas i anspråk. De är däremot positiva till att en yta regleras som park då stadsdelarna får driftpengar för att sköta områden. Kontoret önskar att ett större sammanhängande område tagits med som park i detaljplanen. Till sist framför Trafikkontoret att det är bra att projektet lägger stor vikt vid gestaltning av byggnaderna eftersom de kommer att vara synliga på långt håll.

Kulturförvaltningen

Stadsutvecklingsenheten framför att Högdalenverket är gulklassad och är av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde. Bedömningen är att platsen redan är ianspråktagen av industrier vilket gör det möjligt att utöka verksamheten i relation till den befintliga bebyggelsen.

Däremot kommer den nya höga ackumulatortanken att få stor påverkan på den omkringliggande kulturhistoriska parkmiljön där topparna är en viktig del i stadsbilden. Inom staden saknas det bra underlag för deras kulturhistoriska betydelse och deras betydelse i stadslandskapet. Stadsutvecklingsenheten önskar en komplettering av förslaget med bilder och underlag som visar de nya byggnadernas relation till den omkringliggande kulturmiljön och stadsbilden. Därtill önskas en analys av hur byggnaderna kommer att påverka landskapet.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Rådet önskar en sammanhållen och kvalitativ gestaltning av hög arkitektonisk klass. De menar att gestaltningens endast är översiktligt redovisad.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Dagvatten

Under arbetet med planförslaget har ett principförslag för dagvattenhanteringen tagits fram. Enligt förslaget kommer inget dagvatten tillföras Gökdalen, utöver takvattnet från

gasanläggningen. Anledningen till detta är att både Stockholm Vatten och Avfall och Gasnätet Stockholm har inskrivet i sina miljötillstånd att de ska tillföra färskvatten till Gökdalen som kompensation för de ändringar i avrinningsområdet som verksamheternas anläggningar medför. I planbeskrivningen förtydligas att om villkoren i miljötillstånden ändras behöver också en annan dagvattenlösning tas fram som innebär att tillräckligt rent och tillräckligt mycket vatten tillförs Gökdalen. I en detaljplan är det inte möjligt att styra konsekvenser av eventuella närliggande projekt. Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovan beskrivna åtgärd för det aktuella planområdet är tillräcklig.

Efter granskningen har dagvattenutredningen och miljökonsekvensbeskrivningen reviderats med ett resonemang om hur mycket av ämnena PFOS, PCB, PBDE, antracen och kvicksilver som lämnar planområdet samt en bedömning av hur stor påverkan planområdets dagvatten får på miljökvalitetsnormerna.

Stadsbyggnadskontoret vill dock förtydliga att för ovan nämnda ämnen anges statusklassificering i VISS inte i vattenfasen, utan i sediment och fisk. Det är därför svårt att omsätta recipienternas förbättringsbehov för dessa ämnen till en reduktion av halten i dagvattnet. Bedömningen av påverkan på recipienterna av dessa ämnen utgår därför från ett resonemang om påverkan, inte från en jämförelse mellan angivna halter.

Under arbetet med detaljplanen har en särskild provtagning av PFAS-ämnena gjorts inom planområdet. Eftersom vedertagna metoder saknas för beräkning och modellering av förekomsten av PFAS-ämnena, inklusive PFOS, i dagvatten så är analysen och beskrivningen av dessa ämnen gjord utifrån provtagningen.

För kvicksilver och PBDE finns ett nationellt undantag eftersom föroreningarna anses härröra från långväga globala luftföroreningar. Det är tekniskt omöjligt att på lokal nivå minska halterna så pass mycket att god status kan uppnås med avseende på dessa ämnen. Halterna av dessa ämnen får dock inte öka i dagvattnet från planområdet.

PCB, PBDE, antracen och kvicksilver är alla möjliga att rena med konventionella reningsanläggningar för dagvatten, så som krossdiken eller dagvattendammar. PFAS-ämnena, inklusive PFOS, renas däremot inte i dessa anläggningar. I en detaljplan är det inte möjligt att reglera särskilda reningsmetoder, utgående halter av föroreningar eller vilka resultat som ska uppnås. Under planarbetet har ÅVC Vantör, och Pre Zeros verksamhet identifierats som möjliga källor till PFAS i dagvattnet. Eftersom verksamhetsområdet

ligger nedanför deponierna kan föroreningar från dem också bidra till belastningen av PFAS-ämnena från planområdet. ÅVC Vantör och Pre Zero är de verksamheter där avfall hanteras utomhus. På ÅVC Vantör sker all hantering i containrar, på Pre Zeros område sker hanteringen delvis öppet eller direkt på marken. När regn faller på avfallet kan PFAS-ämnena laka ur och föras ut med vattnet. Därför bedöms Pre Zeros verksamhet vara den största källan till PFAS-ämnena inom planområdet. I de avtal som skrivs med staden i samband med marköverlåtelse finns dagvattenhanteringen reglerad så att verksamheterna förbinder sig att följa principerna för rening i dagvattenutredningen. Exakta metoder anges inte i avtalen. På plankartan regleras markens höjdsättning samt att tillräcklig plats inom respektive användningsområde avsätts för dagvattenhanteringen.

Halterna av PFAS-ämnena har i mätningarna visat sig vara för höga. I förslaget till åtgärder som finns i dagvattenutredningen och miljökonsekvensbeskrivningen föreslås den första åtgärden vara sopning av ytorna. Om ytorna är rena vid regn kommer mängd avfall i kontakt med dagvattnet och därmed lakas färre PFAS-ämnena ut. Om dagvattenprover fortfarande visar för höga halter av PFAS-ämnena vid någon av anläggningarna kommer ytterligare reningsåtgärder att krävas. Det finns ett flertal metoder för rening. Val av metod beror på typ av PFAS-ämnena samt mängden. För rening krävs en anläggning, storleksmässigt en till tre containrar. Stadsbyggnadskontoret bedömer att det finns plats för anläggningar av den storleken på både ÅVC Vantör och Pre Zeros fastigheter och att ytterligare reglering på plankartan för dessa eventuella anläggningar inte krävs.

Eftersom planen medger en utökad yta för Pre Zero måste företaget ansöka om ändringstillstånd för sin verksamhet. Reningsåtgärder kommer att följas upp och behandlas i tillstånd och fortsatt tillsyn.

Föreslagen dagvattenhantering har utgått från stadens åtgärdsnivå för dagvattenhantering som innebär att lösningar ska tas fram för att rena och fördröja 20 millimeter dagvatten från de ytor där planen medger nya ytor samt de ytor där den medger stora förändringar. Istället för att utgå från att 20 millimeter vatten ska omhändertas från hela planområdet har utgångspunkten varit att föreslagna dagvattenåtgärder ska ha tillräcklig kapacitet för att rena och fördröja dagvatten inom planområdet som helhet på ett sådant sätt att möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för respektive recipient inte försämras. Tillräcklig plats för dagvattenhanteringen regleras per användnings- eller egenskapsområde på plankartan och redovisas i planbeskrivningen. Stadsbyggnadskontoret har tillsammans med exploateringskontoret

och miljöförvaltningen gjort bedömningen att ovan beskrivna hantering är tillräcklig eftersom lösningen bygger på rening i tillräcklig utsträckning. Den ger också fördröjning på ett sådant sätt att stadens ledningsnät för dagvatten inte blir överbelastat.

Dagvattenhanteringen inom detaljplaneområdet utgår från stadens åtgärdsnivå. Den säger att 20 millimeter vatten ska omhändertas på tillkommande ytor samt på ytor där stora förändringar sker. För detaljplanen har dagvattenåtgärderna räknats fram för att 20 millimeter vatten ska tas om hand inom de ytor som åtgärdsnivån anger. Lösningarna ska dessutom ha tillräcklig volym för att fördröja och rena allt dagvatten från området i så pass hög utsträckning att recipienternas möjligheter att uppnå respektive miljökvalitetsnormer inte riskeras. För detta krävs en sammantagen volym om 2 237 kubikmeter. Den siffra som länsstyrelsen redovisar i sitt yttrande är framräknad för att 20 millimeter vatten ska omhändertas från hela planområdet. Detta är dock inte i enlighet med stadens åtgärdsnivå. Planbeskrivningen kompletteras så att den sammanlagda erhållna volymen, alltså vad som krävs utifrån stadens resonemang ovan, framgår. Erhållen volym redovisas också per användningsområde eller egenskapsområde så som det regleras på plankartan.

Risk

Riskutredningen har uppdaterats så att det framgår att det är inom 50 meter från gasanläggningen som brandskyddsåtgärder för fasader (brandteknisk klass EI60) och fönster (brandteknisk klass EW60) för bebyggelse gäller.

Stadsbyggnadskontoret har uppdaterat plankartan så att parkeringsförbud införs på den aktuella marken. I planbeskrivningen har en text införts om vikten av att den alternativa insatsvägen i sydost är kvar.

Plan- och lantmäteritekniska frågor

I planområdets nordöstra del har u-området för Ellevios ledningar tagits bort inom fastigheten Tippen 1. Dessa ledningar kommer så småningom att markförläggas men då inte över Tippen 1. Även markreservat för luftburen ledning, l-område, inom Tippen 1 för Ellevios ledningar har tagits bort. Ledningsrätten för luftledningen gäller dock oförändrat.

Plankartan har justerats så att bestämmelserna e1 – e4 inte längre kopplas till fastigheten utan till användningsbestämmelse eller egenskapsbestämmelse.

Bestämmelsen b7 är omformulerad så att det tydligare framgår att inga åtgärder får vidtas som förhindrar vatten från omgivande slänter att rinna in på kvartersmark. Fastighetsbeteckning nämns inte i bestämmelsen.

Illustrationerna på plankarta 2 är förtydligade med en bildtext.

I planbeskrivningen har det förtydligats att den nya fastigheten avstyckas från Tippen 4 och att den kommer att upplåtas till Gasnätet Stockholm med arrende. Kvarvarande del kommer att upplåtas med tomträtt till Stockholm Avfall AB.

Stadsbyggnadskontoret noterar lantmäterimyndighetens synpunkter gällande förutsättningarna för ga:1. Omfattningen av ga:2 är förtydligade i planbeskrivningen.

Åtkomsten av mark inom fastigheten Tippen 3 för spont mot Högdalsdepån regleras via avtal. Avtalet är redan slutet. Detta är förtydligat i planbeskrivningen.

I planbeskrivningen har det förtydligats att det är ett avtalsservitut som ska slutas mellan staden och PreZero gällande tryckbanken och slänten på Örby 4:1.

Geoteknik

Geotekniska utredningar kartlägger risken för ras respektive skred.

- 1. Risken för skred gäller lera, silt och organiska lösa jordar, torv och gyttja. Skred sker relativt snabbt och innebär att stora markpartier rör på sig ofta i en skålformad brottyta.*

Ett område säkert mot skred ska beräknas till minst
 $F_c = 1,5$.

- 2. Risker för ras gäller friktionsjordar sand, grus, sten och block. Ras innebär att kornen rullar ner för en slänt. Ett ras sker relativt långsamt och är oftast ytliga och omfattar små volymer.*

Ett område säkert mot ras ska beräknas till minst $F = 1,3$.

Om säkerheten beräknas till $F_c = 1,5$ innebär det att de mothållande krafterna i en momentberäkning längs glidytan är 50 procent större än de krafter som är påskjutande. Om påskjutande krafter är lika stora som de mothållande krafterna så är säkerheten $F_c = 1,0$. Om säkerheten är under 1 så sker ett skred eller ett ras.

Anledningen till att säkerheten mot ras kan sättas lägre än säkerheten mot skred är att den risken är lättare att beräkna. Ras omfattar också mindre jordvolymmer och brottet sker långsammare.

I Högdalen har fem områden med för låg säkerhet påträffats. I samtliga av dessa har säkerheten beräknats till mellan $F = 1,1$ och $F = 1,5$. I de två områdena på Fagersjötoppens slänt ner mot Pre Zero har risken för ras påvisats. På området mellan Pre Zero och Stockholm Exergi har risk för ras påvisats. Öster om Stockholm Exergis område, vid ackumulatortanken, har både risk för ras och skred påvisats.

Eftersom säkerheterna beräknas över $F = 1$ på alla dessa områden så finns ingen omedelbar risk för ras eller skred, men säkerheten är lägre än gällande stabilitetskrav enligt skredkommissionens ”Anvisningar för släntstabilitetsutredningar”.

Resultaten redovisas i en utredning utförd med låg täthet i terrängmodellen. Området närmast Pre Zero bygger på höjddata med mätpunkter satta i ett två gånger två meters rutnät, vilket kan innebära data inte stämmer med verkligheten. En terrester mätning i området runt respektive område behövs i nästa utredningsskede för att få bättre terrängmodell.

Resultatet föranleder att stabilitetshöjande åtgärder måste vidtas, till exempel nätning, massutskiftning, spontning, spikning eller utflackning. Systemet för stabilitetsutredningar är dock uppbyggt så att om fler provtagningar och sonderingar utförs i en fördjupad utredning så kan kraven på säkerhet sänkas. Det innebär att ett område kan bli godkänt som säkert, genom att kravet på F i den fördjupade utredningen kan sänkas utan att säkerheten påvisats vara högre. Det betyder att de utpekade områdena trots allt kan bli godkända som säkra och att någon åtgärd inte måste utföras.

För att säkra att åtgärder för att förhindra ras och skred vidtas i de utpekade riskområdena har en bestämmelse införts på plankartan. ”b8 - Åtgärder ska vidtas som förhindrar ras och skred. Möjliga åtgärder beskrivs i planbeskrivningen”. I planbeskrivningen framgår det att en detaljerad projektering av dessa områden ska genomföras, samt vid behov någon av de föreslagna förstärkningsåtgärderna.

Planbeskrivningen har förtydligats med att de geotekniska förstärkningsåtgärderna ska utformas med beaktande av översvämningsproblematiken inom området.

Stadsbyggnadskontoret har tillsammans med exploateringskontoret gjort bedömningen att geotekniska åtgärder utanför planområdet

kan säkras via avtal med berörda verksamheter eftersom åtgärderna ska vidtas på stadens mark där staden har rådighet.

Stads- och landskapsbild, kulturmiljö

Planbeskrivningen är kompletterad med renderingar som visar hur tillkommande höga byggnader kommer att synas på längre avstånd. En analys av den nya bebyggelsens och markanvändningens påverkan på det omgivande kulturlandskapet är införd i planbeskrivningen.

Sakägare och boende enligt fastighetsförteckningen

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät ser positivt på föreslagen placering av dagvattenåtgärder. De framför att inga åtgärder som påverkar drift och underhåll av företagets 220 kV luftledningar söderut får vidtas inom fastighet som belastas av ledningsrätt till dess att ledningsrätten avvecklats år 2024. Stockholms stad bör därför bestämma en senare tidpunkt för genomförandet av detta område i planen.

Säkerhetsavstånd gäller för markförlagda kablar enligt elsäkerhetsföreskrifter. Detta bör uppmärksammas inom området med korsmark söder om Högdalsstationen, invid Kvicksundsvägen, där marken får bebyggas med mindre byggnadsverk.

Stockholm Exergi AB

Stockholm Exergi är en av parterna i planprocessen och står bakom de förändringar som föreslås i området.

De kommer att arbeta med skyfallsåtgärder och geotekniska säkerhetsåtgärder separat. Åtgärderna kommer att stämmas av med tillsynsmyndigheten miljöförvaltningen.

Vidare framförs att åtgärder för dagvattenhantering kan komma att ändras till andra likvärdiga lösningar under arbetet med detaljprojekteringen. Åtgärderna kommer att genomföras i samband med genomförandet av planen. Höjdsättningen av mark kommer att genomföras i enlighet med dagvattenutredningens rekommendationer.

Stockholm Exergi framför också att det är viktigt med samordning och gemensam skedesplanering mellan parterna inom planområdet. Eventuella ledningsflyttar måste planeras i god tid och föregås av avtal enligt praxis.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Bolaget tillstyrker detaljplanen i sin helhet. Vidare understryks att det, för att möjliggöra bolagets uppfyllande av Stockholm stads klimatmål, är av största vikt att detaljplanen skyndsamt kan vinna laga kraft.

Region Stockholm, trafikförvaltningen samt förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT)

Regionen och FUT ser inget hinder med förslaget och önskar en fortsatt nära samverkan gällande genomförande och dagvattenhantering i området.

Ellevio AB

Ellevio har en befintlig nätstation inom planområdet. Stationen behöver flyttas och bygglov har givits för ett nytt läge utanför planområdet. Företaget önskar att den nya nätstationen ges planstöd genom att plankartan kompletteras med ett område för teknisk anläggning på tio gånger tio meter. Vidare framför Ellevio att åtgärder i befintliga anläggningar bekostas av beställaren.

Ellevio önskar också kompletterande och ändrad text i planbeskrivningen gällande fastighetsrättsliga frågor för fastigheterna Fotocellen 10, Tippen 1 och Tippen 4. Texterna behandlar omfördelning av mark samt markreservat för ledningar. Företaget har också bifogat ett dokument till hantering för skydd och flytt av nätstationer och ledningar.

Pre Zero recycling AB, tidigare Suez recycling AB

Pre Zero tillstyrker detaljplanen men önskar ändring i planbestämmelse om genomsläpplighet för skärm (b7) så att bestämmelsen även gäller genomsläpplighet genom staket. Pre Zero framför att arbetet med rening av PFOS kommer att ske under översyn av tillsynsmyndighet och att texter i planbeskrivningen inte ska föregripa det arbetet. Slutligen önskar Pre Zero att de kommer att bekosta rening av markföroreningar endast i den omfattning som avtalen med staden reglerar.

Ulf Eriksson och Gunilla Prideaux, Budbärarvägen 27, 123 54 Farsta/Gårdskarlen, synpunkter på plankarta och planbeskrivning
Boende menar att verksamheterna orsakar buller. Det gäller särskilt buller nattetid från Högdalenverket samt kumulativt buller från samtliga verksamheter. Skarpare bulleråtgärder efterfrågas, samt att dessa ska regleras i detaljplanen och kopplas till krav på

uppföljning. De boende finner det oacceptabelt att uppmätta värden är högre än Naturvårdsverkets riktvärden nattetid på 40 dBA. Även den sammanlagda ljudbilden behöver hållas på en låg nivå. Vidare ifrågasätter de att verksamheterna fått miljötillstånd som överskrider riktvärdena, och önskar i stället att tillstånden omprövas.

Vid färgsättning av ackumulatortanken framför de att hänsyn bör tas till Hökarängens arkitektur och gestaltning. Jordfärger och matt grå färg föreslås i yttrandet. Även ljussättningen av tanken bör minimeras för att minska störningar för exempelvis fladdermöss.

Vidare framförs att föreslagen PFAS-analys av området genast bör genomföras så att planerade dagvattenåtgärder bidrar till minskad belastning i Magelungen.

En övergripande skötselplan för natur- och rekreationsområdet efterfrågas av de boende för att säkerställa att viktiga värden kan skyddas och behållas. Flera planer har tagits fram som gradvis minskar de skyddsvärda områdena. Den sammanlagda förlusten blir därför större än vad som framgår i miljökonsekvensbeskrivningen för respektive plan.

Slutligen ställer de frågan om staden redan nu planerar för en utökning av verksamheterna i området. Hur ser alternativen då ut och vilka investeringar som nu görs kommer då att vara otillräckliga eller felaktiga?

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen

Det finns inga skisser eller beskrivningar över hur ackumulatortanken kommer att synas från Hökarängen och närmaste bostadsområde. Utifrån detta ifrågasätts det underlag som ligger till grund för bedömningen att planförslaget sammantaget innebär obetydliga negativa konsekvenser för stadsbilden samt små märkbara negativa konsekvenser för landskapsbilden.

Vidare påpekar de att redovisade riktvärden för buller i tabell 12 inte stämmer med efterföljande brödtext. Detta gör att hela avsnittet i miljökonsekvensbeskrivningen kan ifrågasättas.

De boende anser att miljökonsekvensbeskrivningen inte tar upp den betydelsefulla skötseln av ängarna vid Hökarängstoppen.

Vidare framförs att rekreationsvärdet är felaktigt beskrivet då det sägs att skogsområdena runt planområdet har ett måttligt värde för rekreation. Aktiviteter som till exempel mountainbaiketävlingar,

orienteringstävlingar samt fågelskådning och stjärnskådning beskrivs inte. I synnerhet det senaste året med pandemi är området av stort rekreativt värde. Den boende vänder sig också mot att tystnad inte bedöms vara en nyckelkvalitet i närområdet. Både yoga och meditation utövas på topparna, framför allt på helgmorgnar.

Brf Fagerängen, Budbärvägen 57, 123 54 Farsta/Grådskarlen 3 Bostadsrättsföreningen motsätter sig utökning av verksamhetsområdet eftersom det tillsammans med andra planprojekt bidrar till att minska natur- och rekreationsområdet. Föreningen tycker att planförslaget inte redovisar kompensationsåtgärder för ianspråktagen mark.

På Hökarängens bollplan ska en BMX-bana anläggas. Det saknas en redogörelse för hur olycksrisken påverkar kringboende och de som vistas i näraliggande skogsområde eller på den nya BMX-banan.

Föreningen menar att boende i närområdet störs redan idag av buller från anläggningen, även kvällstid, och att detta kommer att öka när ytor i planområdets nordöstra del tas i anspråk för förråd, rangering och containeruppställning.

Vidare framförs oro för att dagvattnet i området kan komma att innehålla höga halter PFAS. Om all hantering av avfall sker inomhus påverkas väl endast spillvatten, undrar föreningen, och önskar en redogörelse. En föreskrift efterfrågas som reglerar att föroreningshalter inte får reduceras genom utspädning med rent vatten.

I texten om skadedjur finns inte flugor redovisade. Har problemet identifierats och vilka åtgärder vidtas?

Påståendet i planbeskrivningen att lukt inte förekommer utanför planområdet är felaktigt eftersom det står i miljökonsekvensbeskrivningen att det finns risk för att luktstörningar uppstår.

Christina Zuccotti, Budbärvägen 69, 123 54 Farsta/Gårdskarlen 3 Den boende menar att de obebyggda områden som används för fritidsverksamheter och rekreation begränsas genom utökningen av planområdet, tunnelbanans utbyggnad och BMX-banan. Det hade varit bättre om grönområdet bevarades i sin helhet. Den boende oroar sig för att det kommer finnas risker med att vistas i grönområdet nära hetvattentanken och gasanläggningen. Vidare befaras ökat buller inomhus och den boende vill att planen

säkerställer att kommunala mål följs. Till sist önskas en redovisning av åtgärder mot råttor, flugor och dålig lukt som sorteringsanläggningen kan orsaka.

Ingrid Lönnberg, Fagersjövägen 200, 123 53 Farsta/Fagersjö 1:1
Den boende inkom under samrådet med frågan om hur lång tid det tar för matavfallet att passera genom den nya matavfallsanläggningen. Kommer det att lagras i anläggningen i väntan på sortering? Matavfallet kan lukta även innan det rötas och därför önskar en närmare beskrivning av processen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Fastighetsrättsliga frågor

Ledningsrätten för Svenska kraftnäts ledning ligger kvar oförändrad oavsett om planen ändras. Ledningsrätten kan bara avvecklas genom en lantmäteriförrättning. Stadsbyggnadskontoret bedömer att ingen förändring behöver göras. Hanteringen är avstämd med Svenska kraftnät.

Ellevio lämnar förslag på tre förändringar av genomförandebeskrivningen gällande fastighetsrättsliga frågor. Stadsbyggnadskontoret har vidtagit följande ändringar i planhandlingarna:

- *Reservatet för allmännyttig luftledning (l) till förmån för Ellevios befintliga ledningar över Tippen 1 tas bort på plankartan inför antagandet. Anledningen är att markreservatet i annat fall kommer att finnas kvar trots att ledningarna markförlagts och ledningsrätten upphört genom en lantmäteriförrättning. Markreservatet som då inte längre uppfyller något syfte kan vara ett hinder vid till exempel ansökan om bygglov inom området. Hanteringen är avstämd med Ellevio och Stockholm Exergi som äger Tippen 1.*
- *Den skrivning som finns om Fotocellen 10 i genomförandedelen i planbeskrivningen har inte ändrats.*
- *Genomförandedelen ändras i enlighet med Ellevios yttrande.*

Dagvatten

På plankartan regleras endast att tillräckligt mycket plats ska avsättas för att säkra att föreslagna dagvattenlösningar ska kunna anordnas. Anläggningarnas placering inom respektive användningsområde eller dess utformning regleras inte och kan därför komma att ändras. Reningskravet regleras via avtal mellan staden och byggaktörerna.

Stockholms stad arbetar aktivt för att minska mängden PFAS-ämnen som läcker ut i grundvatten och vattenförekomster inom kommunen. I en detaljplan kan dock endast åtgärder vidtas inom det specifika detaljplaneområdet. Inom området för denna plan finns kända källor till PFAS-ämnen från den öppna avfallshanteringen på till exempel Pre Zeros verksamhetsområde. Det innebär att även om de endast har en mycket liten påverkan på halterna av PFAS-ämnen i recipienterna kommer åtgärder att behöva vidtas. I en detaljplan går det inte att reglera att en större analys av hela avrinningsområdet för Magelungen ska tas fram. Verksamheter där hanteringen av avfall sker inomhus riskerar i mindre utsträckning att vara en källa till föroreningar av PFAS-ämnen. I planbeskrivningen nämns att vidare hantering av rening av PFAS-ämnen kommer att behandlas inom ramen för tillsyn och tillstånd. Uppgiften är hämtad från stadens miljöförvaltning. Omnämmandet i planbeskrivningen har ingen juridisk betydelse.

Det är i en detaljplan inte möjligt att reglera att förorenat vatten inte får spädas ut med rent vatten.

Natur- och rekreationsvärden

Det är stadsdelsförvaltningarna, Farsta samt Enskede-Årsta-Vantör, som tillsammans med exploateringskontoret ansvarar för skötselåtgärder på Högdalstopparna. Frågor om skötseln hänvisas till dem. I detaljplanen beskrivs och regleras endast planområdets påverkan på omgivande natur.

På stadsbyggnadskontoret finns en avdelning för strategisk planering som ansvarar för att ge riktlinjer om var det är möjligt att bygga och var naturmarken ska sparas. Dessa riktlinjer sammanställs i en översiktsplan som inte är juridiskt bindande men som antas av stadens politiker. För frågor om den mer samlade bilden av intrång i grönområdet hänvisas till den strategiska enheten.

Exploateringskontoret ansvarar för stadens ekonomi i projektet. Då allmän platsmark tas i anspråk för enskilda intressen avsätts en budget för kompensation för de värden som försvinner. Dessa åtgärder är ännu inte beslutade men det kan till exempel handla om att förbättra tillgängligheten genom stigar och/eller skyltar. Det kan också vidtas naturvårdsinsatser i Gökdalens våtmark som till exempel vassröjning.

Bedömningen att tystnad inte är en kvalitet för rekreationen i grönområdet görs utifrån att området under stora delar av dygnet är bullerstört. Enstaka platser eller tillfällen där besökare kan uppleva tystnad kan dock fortfarande finnas. Som nämns i yttrandet

kan det till exempel vara förhållandevis tyst på helgmorgnar när trafiken är mindre och verksamheten inom planområdet är begränsad.

Olycksrisk

Ellevios yttrande om skyddsavstånd under ledning lämnas utan åtgärd då frågan inte är relevant för detta planförslag. Hanteringen är avstämd och godkänd av Ellevio.

Den största riskkällan inom planområdet är den anläggning för flytande gas som Gasnätet Stockholm har i området. Detaljplanen innebär att den nya sorteringsanläggningen samt ackumulatortanken kan uppföras i närheten av gasanläggningen säkerhetsavstånd vilket innebär att riskerna med detta måste analyseras. Riskerna för övriga verksamheter, för förbipasserande i grönområdet runt om, för besökare till ÅVC Vantör etcetera är desamma som innan planens genomförande. En viss risk föreligger för den som befinner sig nära gasanläggningen om en olycka skulle inträffa just då och det omfattande säkerhetssystem som finns på gasanläggningen skulle haverera. Sannolikheten för detta är dock mycket liten. Besökare till den nya BMX-banan kommer att befinna sig långt ifrån gasanläggningen där ingen förhöjd risk från gasanläggningen förekommer.

Buller

Utredningar av framtida bullersituation har visat att den planerade utvecklingen inom planområdet inte ger upphov till någon ökning av bullernivåerna i och omkring planområdet. Varken sorteringsanläggningen, Pre Zeros utökade verksamhetsyta eller utvecklingen av Högdalenverket förväntas ge en förändring i bullersituationen. Markförläggningen av Svenska kraftnäts ledningar och avvecklingen av ÅVC Trädgård innebär däremot en positiv påverkan på bullersituationen.

Trafiken inom området står för en betydande del av bullret. Genomförandet av detaljplanen beräknas leda till en liten total trafikökning till följd av transporter till och från planområdet. En viss ökning av andelen tunga fordon är också trolig. Bullernivåerna från trafiken beräknas dock inte förändras till följd av den ökade trafiken. Det kumulativa bullret från verksamheterna inom planområdet kan ge upphov till att riktvärdet för industribuller till omgivningen överskrids om samtliga verksamheter samtidigt nyttjar sina bullervillkor maximalt. Det förutsätter en situation där alla verksamheter kör alla sina tunga fordon samtidigt, alla fläktar körs maximalt och all annan bullrande verksamhet försiggår på samma

gång. Det bedöms som osannolikt att detta förekommer och skulle det göra det är det förmodligen kortvarigt.

Verksamheternas tillåtna bullernivåer styrs via deras respektive miljötillstånd. Miljötillstånden ges efter en sammanvägning av olika intressen. Det är en viktig aspekt att verksamheterna inte i onödan ska ge upphov till störande buller för kringboende. Samtidigt måste verksamheter som är nödvändiga för stadens avfallshantering ges plats och möjlighet att fungera på ett rationellt sätt.

Verksamhetsområdet ligger förhållandevis långt från närmaste bostäder. I det här fallet har tillståndsgivande myndighet gjort avvägningen att vissa bullervärden får överskridas för att verksamheterna ska kunna bedrivas. För mer detaljer gällande miljötillstånden hänvisar stadsbyggnadskontoret till respektive tillståndsgivande myndighet.

Även fortsättningsvis är det trafiken på omkringliggande trafikleder som utgör den dominerande bullerkällan i närområdet. Planen kommer inte att leda till ökat buller nattetid. Stadsbyggnadskontoret bedömer att det inte finns anledning att reglera bullerdämpande åtgärder i detaljplanen.

Siffrorna i tabell 12 i miljökonsekvensbeskrivningen redovisar ekvivalent buller, alltså den konstanta bullernivån. I texten under redovisas den maximala bullernivån, alltså buller vid enstaka ljudtoppar.

Skadedjur

All hantering av matavfall kommer att ske inomhus i ett slutet system, i renare fraktioner än tidigare. Därav görs bedömningen i miljökonsekvensbeskrivningen att förekomsten av skadedjur, både råttor och flugor, kommer att minska.

Lukt

Bedömningen i miljökonsekvensbeskrivningen är att planen inte riskerar att medföra en ökning av störande lukt. All hantering av hushållsavfallet sker inomhus, där portar stängs om lastbilarna innan in- och utlastning. Anläggningens luft behandlas i luftreningsanläggning innan den leds ut från anläggningen.

Avfallet levereras till en mottagning i anläggningen vilken har en mottagningskapacitet att hantera det avfall som anländer under en dag. Det egentliga syftet för mottagningen är inte lagring utan en volym som möjliggör en jämnare belastning för efterföljande hantering av avfallet. Hushållsavfallet sorteras och leds sedan till avsedd container för utlastning. Avfallet kommer i medeltal vara på anläggningen i ca 24 timmar.

Övrigt

Ellevios nya elnätstation har inte givits planstöd. Den har dock redan fått bygglov och kommer att uppföras utanför planområdet. Hanteringen är avstämd med Ellevio.

Meningen om sponten mot Högdalstoppen på Pre Zeros fastighet har ändrats i enlighet med företagets förslag.

Samordningen mellan aktörerna under byggfasen är viktig. Detta regleras dock inte av stadsbyggnadskontoret. Exploateringskontoret tar tillsammans med verksamheterna fram en huvudtidplan för att samordna genomförandet.

Stadsbyggnadskontoret noterar synpunkten om att flytt av ledningar ska regleras med avtal. Dessa avtal sluts mellan berörda parter, stadsbyggnadskontoret reglerar inte dessa avtal i detaljplanen.

I detaljplanen regleras varken materialval på, färgsättning av eller belysning av ackumulatortanken. Stadsbyggnadskontoret noterar dock synpunkten.

Det finns just nu inga planer inom staden på ytterligare utökningar av området utöver det som planförslaget medger. För frågor om den mer strategiska och långsiktiga planeringen inom staden hänvisas till stadsbyggnadskontorets strategiska avdelning.

Meningen om markföreningar har ändrats i genomförandebeskrivningen i enlighet med Pre Zeros önskemål.

Svenska kraftnäts påpekande gällande u-området på marken med korsmark invid Kvicksundsvägen är behandlad med företaget. Ingen åtgärd vidtas i planhandlingarna.

Övriga

Hyresgästföreningen, Sydöst genom Börje Permats,
Åmmebergsgatan 7, 124 70 Bandhagen

Hyresgästföreningen förutsätter att åtgärder vidtas för att undvika skador vid ett 100-årsregn. De ser positivt på att åtgärder vidtas för att undvika ras och skred. Vidare förutsätter de att p-platser förses med elladdstolpar. Föreningen saknar en redovisning av processventilation med stoftavskiljning samt allmän ventilation. I övrigt framförs att flera frågor redovisats på ett bra sätt.

Föreningen Magelungens vänner

Baserat på att bedömningen av föroreningsbelastningen på recipienter minskar efter genomförande av planförslaget har föreningen inget att erinra.

Föreningen Fagersjö Trädgårdsstad

Föreningen önskar att det säkerställs att Magelungen inte förorenas eller tillförs giftiga ämnen från Högdalstopparna, Högdalsverken genom dagvatten, lakvatten eller grundvatten.

Föreningen önskar vidare att Hanvedenkilen från Rågsveds naturreservat till Fagersjöskogen förstärks genom en ekodukt. De vill också att boende i Hökarängen och Fagersjö kompenseras genom att en gång- och cykelbro byggs över järnvägen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Möjligheten att sätta upp elladdstolpar regleras inte i en detaljplan.

Enligt plan- och bygglagen kan tekniska lösningar som exempelvis processventilation med stoftavskiljare inte regleras i en detaljplan.

Inom ramen för planarbetet har stadsbyggnadskontoret särskilt arbetat med att säkerställa att föroreningar från planområdet inte ska nå Magelungen. Den utredning som är framtagen visar att föroreningsbelastningen från området kommer att minska. I planarbetet kan dock inte åtgärder utanför planområdet regleras.

För önskemål om en ny ekodukt eller bro för gång- och cykelväg hänvisar stadsbyggnadskontoret till exploateringskontoret.

Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts

Stadsbyggnadskontoret tillgodoser inte dem som önskar att:

- Staden kontinuerligt mäter och analyserar typen av luftföroreningarna inom ramen för planarbetet.
- Verksamheterna ska flyttas till annan plats och området planeras för bostäder.
- Verksamheterna ska lokaliseras till annan plats.
- En större sammanhängande yta ska regleras som parkmark i planen.
- Bullerdämpande åtgärder ska regleras.
- En reglering av färgsättning eller belysning av ackumulatortanken förs in på plankartan.
- Ingen naturmark ska ianspråkta för projektet,

- Området för Ellevios nya elnätsstation regleras med E på plankartan.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Kontoret är positivt till att avfalls- och återvinningsverksamheterna kan utvecklas. Det är nödvändiga för att Stockholm ska nå sitt klimatmål.

Planförslaget omfattar komplexa förhållanden och avvägningar mellan motstridiga intressen, såväl enskilda som allmänna. Det övergripande syftet med planförslaget är att möjliggöra anläggandet av sorteringsanläggningen och utbyggnaden av Högdalenverket, eftersom dessa är nödvändiga för att klara stadens klimatmål 2040. Dessutom vill staden värna de återvinningsverksamheter som redan finns på platsen, vars drift försvåras eller upphör om de inte kan fortsätta utvecklas och expandera ytmässigt.

Det är nödvändigt att utbyggnaden sker i anslutning till den befintliga verksamheten inom planområdet. De storskaliga verksamheterna inom för staden nödvändig miljöteknik har tillsammans med platsens komplexa markförhållanden inneburit särskilda utmaningar. Detaljplanen medför en ökad olycksrisk eftersom ny verksamhet förläggs nära gasanläggningen. Den innebär också att industriområdet tillåts expandera på naturmark. I dalgången där tryckbanken förläggs kommer landskapsbilden att förändras och både platsens rekreativa och kulturhistoriska värden kommer att påverkas negativt. Detta är inte i linje med Stockholms stads tidigare intentioner om att utveckla natur- och rekreationsområdet. För att lindra de negativa effekterna ska naturskyddande åtgärder vidtas, exempelvis förbättrad dagvattenhantering och återplantering.

Framtaget av en ny detaljplan innebär samtidigt flera positiva förändringar. Dagvattnet tas om hand på ett bättre sätt eftersom vattnet i mindre utsträckning infiltrerar i den förorenade marken. Det betyder att färre föroreningar följer med vattnet till recipienterna och till våtmarken Gökdalen. Vattentillförseln till Gökdalen säkerställs via den planerade dagvattenhanteringen.

Översvämningssituationen förbättras generellt inom planområdet, även om det kvarstår problem med stående vatten vid Högdalenverket. Genom planläggningen av området har också risken för ras och skred genomlysts så att nödvändiga åtgärder kan vidtas.

Området för tryckbanken säkras som PARK i detaljplanen. Det innebär att stadsdelsförvaltningen får en skötselbudget för platsen så att den även fortsättningsvis kan användas för rekreation, till exempel olika evenemang, vilket är positivt.

Under arbetet med planen har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram där risken för att planen skulle kunna medföra betydande miljöpåverkan utretts. Genomgången har visat att planen inte medför någon betydande miljöpåverkan, förutsatt att föreslagna åtgärder vidtas.

Utbyggnaden av industriområdet kommer pågå under lång tid och alla tillkommande anläggningar och byggnader är inte projekterade i samband med framtagandet av detaljplanen. Trots detta bedömer stadsbyggnadskontoret att platsens lämplighet för sitt ändamål kan säkerställas genom regleringar på plankartan och via avtal mellan staden och verksamheterna.

Sammantaget gör stadsbyggnadskontoret avvägningen att de positiva effekter som den nya detaljplanen har för stadens klimatarbete överväger de negativa effekter som ett utökade av verksamheterna på platsen kan få för närområdet. Kontoret bedömer också att den stora betydelsen som verksamheterna har för Stockholms framtida avfallshantering och fjärrvärmeförsörjning kan motivera avvikelser från översiktsplanen.

Kontoret föreslår att förslag till detaljplan antas.

Anna Lina Axelsson
planchef

Maria Borup
stadsplanerare